

REMISSVAR

Promemoria rörande förstärkt skattereduktion för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning

Autism- och Aspergerförbundet överlämnar härmed sitt remissvar över ovan rubricerade promemoria. Vi arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar omkring 18. 000 medlemmar och bland dessa finns personer med egen funktionsnedsättning, närstående och personer som är professionellt verksamma inom området.

Inledning

Sedan mitten av 1990-talet har den ekonomiska betydelsen av att ha ett arbete ökat markant i takt med att sociala skyddsstrukturer och ekonomiska bidrag urholkats över tid. Samtidigt konstaterar Myndigheten för delaktighet (MFD) i en av sina rapporter att inkomster från anställning är den inkomstkälla som har störst betydelse för enskildas disponibla inkomst. Detta oavsett funktionsförmåga. Man fastslår även att den ekonomiska situationen för personer med funktionsnedsättning är sämre än hos andra personer i samhället och att dessa är överrepresenterade i den grupp som kategoriseras som "i risk för fattigdom"¹ Även Socialstyrelsen konstaterade redan år 2010 i rapporten "Alltjämt Ojämlikt" att personer med insatser som lever på sjuk- eller aktivitetsersättning, alternativt ekonomiskt bistånd, knappt klarar de allra nödvändigaste utgifterna och riskerar ett liv strax ovanför fattigdomsstrecket. Inkomstnivån på aktivitetsersättning- och sjukersättning är konstant och förändras inte över tid.²

¹ Myndigheten för delaktighet (2020), Bilaga med statistik och fakta – Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019.

² Socialstyrelsen (2010), Alltjämt ojämlikt.

Sedan början av 1990-talet har den ekonomiska standarden för personer med sjuk- och aktivitetsersättning höjts betydligt långsammare än för övriga hushåll i Sverige vilket skapat stora skillnader i den disponibla inkomsten mellan dem med inkomst från arbete och dem med garantiersättning från sjuk- och aktivitetsersättningen.

2.1 Aktivitetsersättning och sjukersättning

För många personer med funktionsnedsättningar som autism så ska socialförsäkringen ge en långvarig, ibland livslång, god försörjning. Har man aldrig haft en arbetsinkomst får man aktivitets- eller sjukersättning på den så kallade garantinivån. Garantinivån ger en mycket låg inkomst som är långt under de lägsta avtalade lönerna på arbetsmarknaden.

Inkomstklyftorna har under lång tid ökat drastiskt eftersom garantinivån inte följer den allmänna löneutvecklingen. Många personer med funktionsnedsättning har även tillkommande utgifter, som andra inte har, t ex utgifter för hjälpmedel. Dessa personer är även helt beroende av de ekonomiska utfyllnadsstöden för merkostnader (t.ex. bostadstillägg och merkostnadsersättning). Förändringar i dessa ersättningar har medfört stora ekonomiska konsekvenser för enskilda individer. Vidare finns det skiftande avgiftssystem för kommunala tjänster vilket skapar ojämlikhet över landet.

Förbundet följer noga levnadsvillkoren för personer med autism, däribland de ekonomiska levnadsvillkoren. Bland annat genomför förbundet regelbundet medlemsenkäter. Den senaste enkäten avslutades år 2020 och visar att en av fyra personer har kompletterande ekonomiskt stöd, oftast från anhöriga.³ Den enskildes dåliga ekonomi förblir därmed osynlig eftersom de anhörigas tillskott gör att den enskilde inte behöver söka ekonomiskt bistånd. Att vara beroende av löpande ekonomisk hjälp från anhöriga för att överhuvudtaget klara livsuppehållet rimmar illa med de åtaganden Sverige gjort inom ramen för funktionshinderpolitiken.

Förbundet erfar även genom de många medlemskontakter förbundet har via t.ex. telefon och mail att många personer under senare tid fått det allt svårare att erhålla ersättning via aktivitets- och sjukersättning från Försäkringskassan. Detta har även kritiserats av myndigheter samt funktionshindersorganisationer. Även Inspektionen för socialförsäkringen, ISF konstaterade i en nyligen publicerad rapport att [många unga får allvarliga ekonomiska problem på grund av att allt fler får avslag på ansökan om aktivitetsersättning](#).⁴ Sammantaget saknas det ett helhetsansvar för den enskildes ekonomiska situation.

3 Skattereduktionen förstärks

Autism- och Aspergerförbundet välkomnar det presenterade förslaget om att skattereduktionen för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning förstärks.

Denna skattereduktion kommer vid ikraftträdandet att göra stor skillnad för de många personer med funktionsnedsättning som lever under mycket knappa ekonomiska förhållanden. Förbundet vill dock med enfaset framhålla att denna skattereduktion inte på långa vägar räcker för att personer med funktionsnedsättningar ska få en rimligt jämlik

³ <https://www.autism.se/om-oss/vad-vi-gor/autismenkater/stodenkater/>

⁴ <https://isf.se/publikationer/rapporter/2021/2021-03-18-avslag-pa-ansokan-om-aktivitetsersattning>

ekonomi och trygghet i enlighet med gällande lagar och konventioner. Det gäller dels LSS, som stadgar att personer med funktionsnedsättning ska ha ett liv som alla andra med goda levnadsvillkor, dels utifrån FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I FN-konventionens 28 artikel stadgas rätten för personer med funktionsnedsättning till en tillfredsställande levnadsstandard samt framhålls tydligt att personer med funktionsnedsättning har rätt till samma positiva ekonomiska utveckling som landets medborgare i övrigt.

Fler åtgärder behöver alltså vidtas för att förbättra ekonomin för personer med funktionsnedsättning som autism. Ovan nämnda förslag är därför välkomna men endast några steg på vägen för att minska orättvisorna.

Ulla Adolfsson

Ordförande Autism och Aspergerförbundet

Gm

Maria Sivall

Förbundsjurist